

การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสม: สภาวะภายใน Creativities of Mixed Media Art: State of Mind

ธีระยุทธ์ แสงอาจ^{1*}, อุดุลย์ บุญฉำ² และ กนกวรรณ นิธิรัฐพัฒน์³

Thirayut Saengart^{1*}, Adool Booncham² and

Kanokwan Nithirattapat³

Received: April 22, 2024

Revised: August 25, 2024

Accepted: August 29, 2024

CHOPHAYOM JOURNAL

¹หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรม
ศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Master of Fine Arts Program in Visual Arts, Faculty of Fine-Applied
Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University

¹(Email: thirayut.mfa@gmail.com)

*Corresponding Author

^{2,3}ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3}Department of Visual Arts, Faculty of Fine-Applied Arts and
Cultural Sciences, Mahasarakham University

²(Email: adul@msu.ac.th)

³(Email: Kanokwan.n@msu.ac.th)

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคศิลป์สื่อผสม เรื่อง สภาวะภายใน มิวต์อุปประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ความรู้สึกภายในของผู้วิจัยกับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง 2) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม โดยใช้รูปทรง วัสดุและเทคนิควิธีการ เพื่อสื่อถึงสภาวะภายในของผู้วิจัยกับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและภาคสนาม โดยใช้การสังเกต นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ตีความ สู่การสร้างสรรคผลงาน นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ พร้อมผลงานศิลปะสื่อผสม

ผลการสร้างสรรคพบว่า สภาวะภายในของผู้วิจัยที่พบว่าตนเองมีจิตใจเป็นเพศที่สามตั้งแต่วัยเยาว์ กับการไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวและสังคมรอบข้าง ตีความได้ว่า เป็นสภาวะที่โดดเดี่ยว ไร้ตัวตน นำมาสู่การเก็บซ่อนในความเงียบ การสร้างสรรคเริ่มจากการทำภาพร่าง เพื่อค้นหารูปทรงและความเป็นไปได้ทางศิลปะในการสื่อความหมาย การสร้างสรรคผลงานจริงใช้กรรมวิธีที่หลากหลายผสมผสานกับการจัดวางเครื่องใช้ส่วนตัว การวิเคราะห์ผลงาน มีดังนี้ 1) ด้านแนวเรื่องและแนวคิดการสร้างสรรค กำหนดเนื้อหาเป็นความโดดเดี่ยว เก็บซ่อนในความเงียบ 2) ด้านรูปทรง ใช้รูปทรงมนุษย์ เป็นภาพแทนผู้วิจัย และรูปทรงผสม ที่สร้างด้วยเส้นด้ายให้เป็นรูปม้งกระโจมในส่วนบน แล้วรวบประสานถักเป็นเปียในช่วงกลางถึงส่วนปลาย 3) ด้านวัสดุและกลวิธี ใช้วัสดุเป็นสื่อเพื่อนำสารไปสู่การรับรู้โดยตรงไปตรงมา โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงไปสู่แนวคิด 4) ด้านการจัดวางและการนำเสนอ ใช้วิธีการสร้างพื้นที่เฉพาะ เพื่อสร้างความเป็นเอกเทศของผลงานแต่ละชิ้น แต่ยังคงมีเอกภาพของผลงานโดยรวม

ผลลัพธ์แห่งการสร้างสรรค ผลงานทั้งสี่ชิ้นประกอบสร้างอย่างเป็นระบบจากฐานคิดและความรู้ในการนำเสนอสัญญาณเพื่อเป็นสื่อในการนำสารไปสู่การรับรู้ของผู้ชมอย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาของรูปทรง ทิศนาถา วัสดุ และการจัดวาง ทำให้การสื่อความหมาย ความรู้สึก มีประสิทธิภาพ ให้รับรู้ถึงความเปราะบาง อ่อนไหว พร่าเลือนของรูปทรง ในท่ามกลางมุมสัจดของการใช้ชีวิตกับสังคมรอบข้าง

และนั่นคือความไร้ตัวตนของผู้วิจัยในโลกที่เติบโตมาและยังดำรงอยู่ทุกเมื่อขณะ
คำสำคัญ: ศิลปะสื่อผสม, สภาวะภายใน, ปฏิสัมพันธ์สังคมรอบข้าง

Abstract

The creation of mixed media art series “State of Mind” aims 1) to study and analyze the researcher's inner feelings with social interactions, and 2) to create mixed media art using form, materials and techniques to communicate the inner state of the researcher. Data were collected from related literature and field studies using observation, analyze data to create works. The findings were presented by means of a descriptive analysis with mixed media art. The results found that the emotional state of the creator who has known that he or she has a third gender mentality since childhood without being accepted by family members and surrounding society. It can be interpreted as loneliness and anonymity which led to hide oneself in silence. The creativity begins with making sketches to find forms and artistic possibilities to convey meaning. The actual creation of the work uses a variety of methods combined with the install of personal items. The analysis of the work is as follows: 1) Theme and concept analysis was set the content to loneliness and hideaway in silence, 2) Form used the human form which represented the creator, and combined forms were made from yarn to form a mosquito net in the upper part. Then gather and braid it into a braid from the middle to the bottom, 3) Material and technique used the materials as a medium to convey the message directly by considering

about the concept, 4) Installation and presentation created specific areas for creating the uniqueness of each work, however; the overall work still maintains unity.

The results of creativity of the four works are systematically. They are assembled from the based ideas and knowledge in presenting signs as a medium for conveying messages to the audience's perception in a straightforward manner. According to the language of forms, visual elements, materials, and installation effectively convey the meaning and feeling of the fragility, sensitivity, and blurry form. In the middle of the quiet corner of living life with the society around us that is the anonymity of the researcher in the world that grows and continues to exist every moment.

Keywords: Mixed media art, State of mind, Social interaction

บทนำ

ความหลากหลายทางเพศปรากฏในสังคมไทยมานานแล้ว จากหลักฐานกฎหมายตราสามดวง มีการกล่าวถึงกะเทยในพระอัยการลักษณะฎาน โดยกะเทย บัณเฑาะก์ เป็นหนึ่งในบุคคล 33 จำพวก ที่ไม่สามารถเอามาเป็นพยานได้ ถือเป็นผู้ที่อยู่นอกกรอบศีลธรรมที่สังคมกำหนด หรือเป็นบุคคลชายขอบที่สังคมไม่ยอมรับให้เท่าเทียมกับผู้อื่น แต่ได้กำหนดข้อยกเว้นว่าการจะนำบุคคลเหล่านี้มาเป็นพยานได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากคู่ความเสียก่อน จะเห็นได้ว่าการกำหนดประเภทบุคคลที่เป็นกะเทยและบัณเฑาะก์นั้น แสดงให้เห็นถึงการมีตัวตนและความแตกต่างระหว่างบุคคลสองประเภท ของบุคคลเหล่านี้ในสังคมตั้งแต่อดีต (ชีรา ทองกระจาย, 2563; บุษกร สุริยสาร, 2557)

ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 2500 เป็นต้นมา การแพทย์สมัยใหม่จากตะวันตก

เข้ามามีบทบาทในการตีตราความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยให้กลายเป็นความวิปริตผิดปกติ ผิดธรรมชาติ องค์ความรู้ด้านการแพทย์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อมุมมองเรื่องความหลากหลายทางเพศของสังคมไทยโดยกว้าง นายแพทย์สุด แสงวิเชียร เป็นคนแรก ๆ ที่ให้ความสนใจในความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย มีการจำแนกประเภทของกะเทย โดยกำหนดว่าผู้ที่มีอวัยวะกำกวม ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นหญิงหรือชาย ส่วนบุคคลที่มีพฤติกรรมตรงข้ามกับเพศกำเนิดนั้นเรียกว่า ลักเพศ ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลลักเอาพฤติกรรมของเพศตรงข้ามมาเป็นของตน ในปี พ.ศ. 2508 การศึกษาของนายแพทย์สุด แสงวิเชียรได้ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ โดยพาดหัวข่าวว่า วิจัยกะเทยแก้ปัญหาาร่วมเพศ ระบุอาการป่วยทางจิต โดยระบุว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นความผิดปกติทางจิต ซึ่งรักษาได้ยากกว่าทางร่างกาย แต่สามารถบำบัดได้ ผลงานดังกล่าวได้กลายเป็นต้นแบบของการศึกษาในเวลาต่อมา เช่น การศึกษาของอรุณ ภาควสุวรรณ์ ซึ่งได้สร้างวาทกรรมเรื่องความหลากหลายทางเพศว่าเป็นโรค และเป็นความผิดปกติทางจิตใจที่จะต้องป้องกันตั้งแต่เด็กด้วยการเลี้ยงดูและอบรมอย่างใกล้ชิดในครอบครัวหรือทำการรักษาบำบัด เพื่อให้บรรเทาจากอาการดังกล่าว อิทธิพลทางการแพทย์เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตวาทกรรมความวิปริตผิดเพี้ยนและอคติทางสังคมให้เพิ่มพูน เติบโตขึ้นในสังคมวงกว้าง และเป็นที่มาของความเชื่อเรื่องความผิดปกติ ผิดธรรมชาติของกลุ่มความหลากหลายทางเพศที่ยังฝังรากลึกในความเชื่อของคนในสังคมไทย ถึงแม้ในวงการการแพทย์สากลจะปฏิเสธและพยายามลบล้างความเชื่อนี้แล้วก็ตาม (อัญมณี สัจจาสัย, ม.ป.ป.)

ผู้วิจัยเกิดและเติบโตมาในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในภาคอีสาน ที่ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติไม่ยอมรับในความหลากหลายทางเพศ การปิดกั้นไม่ยอมรับดังกล่าวมีอยู่ในสังคมทุกระดับ ทั้งระดับครอบครัว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน รวมถึงสังคมโดยรวมทั่วไป การไม่ยอมรับในบางครั้งเป็นการปฏิเสธและมีท่าทีการแสดงออกหลายลักษณะ เช่น น้ำเสียง คำพูด แวตตา สีหน้า ท่าทาง หรือการล้อเลียนซึ่งหน้า สิ่งเหล่านี้ปรากฏอยู่ในทุกพื้นที่ทางสังคมตลอดเวลา ดังนั้นการที่ผู้ใดเกิดและเติบโต

ขึ้นท่ามกลางบริบททางสังคมดังกล่าวนี้ เท่ากับว่าผู้หนึ่งต้องเผชิญกับปฏิสัมพันธ์เชิงลบจากผู้ครอบงำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเยาว์เรื่อยมา และทุกพื้นที่ (ศาวุธ ครึ่งพิบูลย์, 2564; จริลักษ์ณ์ รัตนพันธ์, 2563) ผู้วิจัยพบว่าตนเองเป็นเพศที่สามตั้งแต่วัยเยาว์ โดยมีความชื่นชอบเพศเดียวกัน มีพฤติกรรม บุคลิก ท่าทาง และการละเล่นที่ไม่เหมือนเด็กชายโดยทั่วไป และไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในครอบครัว รวมถึงสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมรอบตัวดังกล่าวข้างต้น การไม่ยอมรับจากครอบครัว ถูกกล่เลย หรือมองข้ามดังกล่าวนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อจิตใจในส่วนลึกมาตั้งแต่วัยเยาว์ และส่งผลต่อพฤติกรรมที่ต้องแอบ ซ่อนเร้น ปิดบัง ทั้งในด้านความรู้สึกภายในและอัตลักษณ์แห่งตัวตนเสมอมา อันเป็นสภาวะโดดเดี่ยว วังเวง เป็นโลกที่ไร้บทสนทนา ไร้ชีวิต และไร้ตัวตน จากแรงบันดาลใจข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความปรารถนาที่จะนำแรงบันดาลใจเกี่ยวกับการไม่ได้รับการยอมรับในการเป็นเพศที่สามจากสังคมรอบข้าง มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะสื่อผสม โดยใช้วัสดุ และวิธีการประกอบสร้างที่กระตุ้นเร้าจินตนาการและสร้างผลกระทบต่อการรับรู้ของผู้ชม เพื่อให้ตระหนักถึงผลกระทบทางจิตใจที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์เชิงลบจากสังคมรอบข้างที่มีต่อเพศที่สาม ที่มีมาอย่างยาวนาน บนความคาดหวังถึงการยอมรับในความงดงามจากความหลากหลายทางเพศสภาพ เช่นเดียวกับดอกไม้ พรรณพฤกษา และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายบรรดามีในโลกนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความรู้สึกภายในของผู้วิจัยกับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม โดยใช้รูปทรง วัสดุและเทคนิควิธีการ เพื่อสื่อถึงสภาวะภายในของผู้วิจัยกับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมข้อมูลภาคเอกสารจากเอกสารวิชาการและสื่อออนไลน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเพศสภาพกับสังคมไทย การใช้วัสดุกับการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.2 รวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ 1) จากพื้นที่ส่วนตัว ที่อยู่อาศัย สิ่งของเครื่องใช้ที่มีประสบการณ์ร่วมในวัยเยาว์ โดยใช้แบบบันทึก การถ่ายภาพ และการวาดเส้น (Drawing) 2) พื้นที่ทางสังคม เช่น ร้านค้า สถานศึกษา ที่รอรถโดยสาร ในรถโดยสาร สวนสาธารณะ โรงอาหาร โดยการสังเกต ใช้แบบสังเกต เพื่อให้ทราบถึงปฏิสัมพันธ์จากผู้นรอบข้าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยขั้นตอนการวิเคราะห์ การตีความเนื้อหาสาระ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อกำหนดแนวความคิดและความมุ่งหมายของการสร้างสรรค์

2.2 การวิเคราะห์รูปทรง (Form Analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การตีความจากส่วนเนื้อหาที่เป็นนามธรรม (Subjective) ให้เป็นรูปธรรม (Objective) โดยใช้ทฤษฎีสัญศาสตร์ (Semiology and Signification Theory) (กาลูจนา แก้วเทพ, 2552) ในการวิเคราะห์ตีความเป็นสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดจินตภาพของรูปทรงที่สามารถสื่อเนื้อหาและความรู้สึกที่ต้องการแสดงออก โดยใช้รูปทรงมนุษย์เป็นตัวแทนผู้วิจัยและผู้ที่มีเพศสภาพเป็นเพศที่สาม ผมเปียเป็นสัญลักษณ์ของหญิงสาว ตู๋ ลิ่นซึก เป็นสัญลักษณ์ของการเก็บ มิดชิด ส่วนตัว แก้วอี้เป็นสัญลักษณ์ของมนุษย์ เป็นต้น

2.3 การวิเคราะห์วัสดุและกลวิธีในการสร้างสรรค์ (Material and Technique Analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การคิดสรรวัสดุและวิธีการในการประกอบสร้างรูปทรง โดยใช้แนวคิดเรื่อง การใช้วัสดุในงานทัศนศิลป์ (มณฑิร บุษมา, 2532) ในการวิเคราะห์ ดังนี้

2.3.1 วัสดุ (Material) ใช้แนวทางการจำแนกวัสดุเพื่อการคัดสรรวัสดุในการสร้างสรรค์ จากพิสนท์ สุวรรณภักดี (2562) โดยใช้วัสดุ 2 ประเภท ได้แก่ 1) วัสดุสำเร็จรูป (Ready-made Object) เป็นวัสดุที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ ด้าย กระดาษสา ใบไม้ เป็นสิ่งผูกพันมาตั้งแต่วัยเยาว์ นำมาทำเป็นของเล่นที่สร้างความสุขให้แก่ตนเอง 2) วัสดุเก็บตก (Found Object) เป็นสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวที่ผูกพันมาตั้งแต่วัยเยาว์ เช่น ตุ๊กตา ลิ่นชัก ส้อมถึงการเก็บ ซ่อนเร้น

ภาพที่ 1 วัสดุหลักในการสร้างสรรค์
ที่มา: ชีระยุทธ์ แสงอาจ (2567)

2.3.2 กลวิธีในการสร้างสรรค์ (Technique) ใช้กลวิธีผสมประกอบสร้างด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประกอบไม้ การปะติดใบไม้ การมัด การผูกเส้นด้าย การย้อมสี การจัดวาง และการสร้างพื้นที่เฉพาะ เพื่อนำไปสู่เนื้อหาและความมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและทดลองอย่างจริงจัง อีกทั้งยังต้องลองผิดลองถูก แก้ไขปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาเพื่อค้นหาความเป็นไปได้ทางศิลปะและให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การสร้างสรรค์ผลงาน เริ่มจากการทำภาพร่าง (Sketch) โดยการร่างภาพรูปทรงที่ผุดขึ้นมาในจินตนาการให้เป็นรูปธรรมด้วยดินสอและปากกา เพื่อค้นหารูปทรงและรูปแบบทางศิลปะที่ตอบสนองแนวความคิด การร่างภาพจะคำนึงถึงการใช้ทัศนธาตุต่าง ๆ (Visual Elements) ได้แก่ รูปทรง เส้น สี น้ำหนัก แสง เงา และหลักการทางองค์ประกอบศิลป์ (Art Composition Principle) ได้แก่ การซ้ำ ความเป็นเด่น การประสานกลมกลืน ความสมดุล และเอกภาพ ตามทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (ชูลูด นิ่มเสมอ, 2553) จากนั้นนำมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานจริง โดยกรรมวิธีที่หลากหลาย รวมถึงการจัดแสงสว่างที่เหมาะสมกับการเห็น เพื่อกำหนดมุมมองและการปรากฏชัด (Appearance) ของผลงานแต่ละชิ้นต่อการรับรู้ของผู้ชม สุดท้ายคือขั้นตอนการเผยแพร่ผลงานในรูปแบบนิทรรศการศิลปะ และการเขียนเอกสารประกอบการสร้างสรรค์ อธิบายแนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ และการตีพิมพ์บทความวิชาการ เผยแพร่ในวารสารวิชาการในฐานะข้อมูลระดับชาติเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ผลการศึกษา

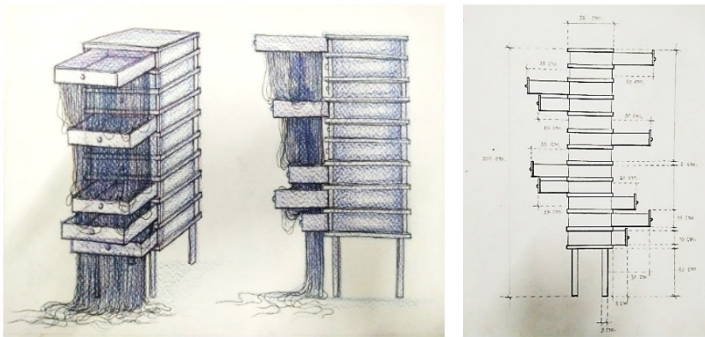
1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความรู้สึกภายในของผู้วิจัยกับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง

จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย ทำให้ทราบว่า การไม่ยอมรับบุคคลที่เป็นเพศที่สามมีอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน และสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมท้องถิ่นชนบท เมื่อผู้วิจัยรับรู้ว่าตนเองมีจิตใจเป็นเพศที่สามตั้งแต่วัยเยาว์ และไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว และสังคมรอบข้าง จึงต้องเผชิญกับปฏิสัมพันธ์เชิงลบจากผู้คนรอบข้างอย่างต่อเนื่อง จากแรงบันดาลใจเบื้องต้น (Inspiration) ดังกล่าว นำมาสู่การวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นแนวเรื่อง (Theme) หรือเนื้อหา (Content) ให้ความสำคัญ

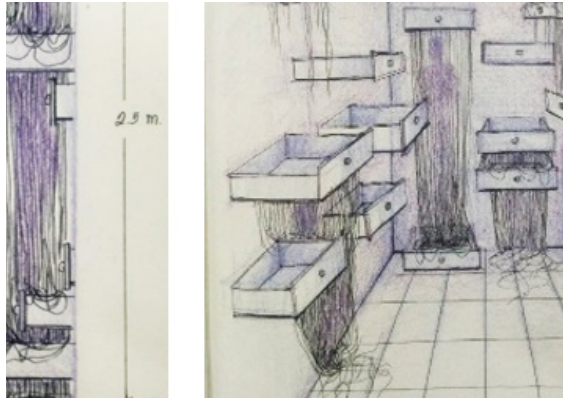
ชัดเจน ในที่นี้คือการเก็บซ่อนและความเจ็บปวด เป็นความตึงเครียดทางความรู้สึกที่เปล่าเปลี่ยว จากนั้นเป็นการสังเคราะห์ให้เป็นแนวคิด (Concept) ของการสร้างสรรค์ เป็นการสกัดให้เห็นถึงแก่นของความคิด และเป้าหมายของการแสดงออกที่ต้องการสื่อสาร คือ ความโดดเดี่ยว ไร้ตัวตน ซึ่งใช้เป็นแนวคิด (Concept) ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม โดยใช้รูปทรง วัสดุและเทคนิควิธีการ เพื่อสื่อถึงสภาวะภายในของผู้วิจัยกับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง
การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสมครั้งนี้มีกระบวนการสร้างสรรค์ ดังนี้

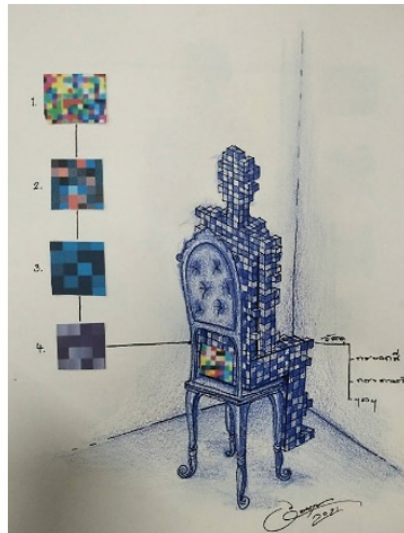
2.1 ขั้นตอนการทำภาพร่าง (Sketch) โดยการร่างภาพด้วยดินสอ (Sketch Drawing) รูปทรงที่ผุดขึ้นมาในจินตนาการให้เป็นรูปธรรม เป็นลายเส้นอย่างง่าย หรือลงแสงเงา เพื่อค้นหารูปทรงและรูปแบบทางศิลปะที่ตอบสนองแนวความคิด ดังภาพประกอบ 2-5

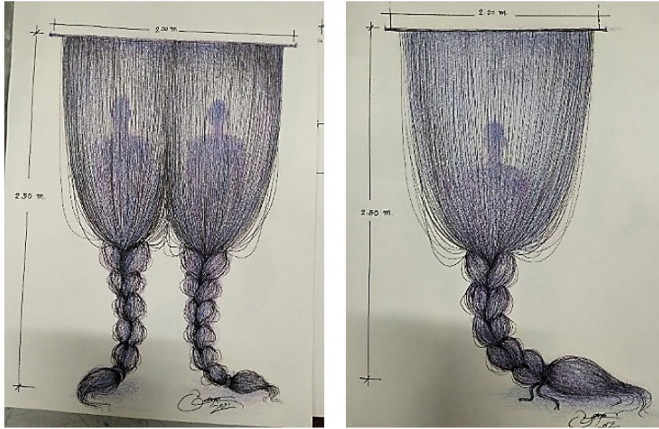
ภาพที่ 2 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 1
ที่มา: อีระยุทธ์ แสงอาจ (2567)

ภาพที่ 3 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 2
ที่มา: อีระยุทธ แสงอาจ (2567)

ภาพที่ 4 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3
ที่มา: อีระยุทธ แสงอาจ (2567)

ภาพที่ 5 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4

ที่มา: ธีระยุทธ์ แสงอาจ (2567)

2.2 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสม

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจริง ใช้กลวิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การประกอบไม้เพื่อสร้างรูปทรงที่มีที่มาจากตู้เสื้อผ้า การปะติดใยไหมกับเส้นด้ายเพื่อสร้างรูปทรงมนุษย์ การมัด ผูกเส้นด้ายเพื่อสร้างรูปทรงผมเปีย การย้อมสีวัสดุเพื่อให้ได้สีตามที่ต้องการ การจัดวางร่วมกับวัสดุเก็บตกที่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว การสร้างพื้นที่เฉพาะเพื่อการจัดวางรูปทรง รวมถึงการจัดแสงสว่างที่เหมาะสมกับการเห็น เพื่อกำหนดการปรากฏชัด (Appearance) ของผลงานแต่ละชิ้นต่อสายตาผู้ชม

ผลการวิเคราะห์

การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสมครั้งนี้ ดำเนินการตามกระบวนการสร้างสรรค์ตามลำดับจนเสร็จสิ้นกระบวนการ จากนั้นเป็นการวิเคราะห์ผลงานโดยมีภาพประกอบเพื่อแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ของการสร้างสรรค์ สุนทรียภาพ องค์ประกอบรูป

ทรง เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแนวความคิด ซึ่งสามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ได้ การนำเสนอผลการวิเคราะห์มีประเด็นในการนำเสนอตามผลงานทั้ง 4 ชิ้น ดังนี้

1. ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 1

1.1 แนวเรื่องและแนวคิดการสร้างสรรค์ (Theme and Concept) มีแนวคิดในการสร้างสรรค์คือ สภาวะการเก็บ ช้อนเร้น ในพื้นที่พิเศษ หลีกเร้นจากการปฏิบัติตอบเชิงปฏิเสธในทุกของผู้คนรอบข้าง ไม่สามารถแสดงตัวตนได้ เป็นสภาวะอันโดดเดี่ยว ในโลกอันเงียบสงัด

1.2 รูปทรง (Form)

1.2.1 รูปทรงหลัก มีที่มาจากตู้เสื้อผ้าที่มีความผูกพันมาตั้งแต่วัยเยาว์ ใช้เก็บเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว มีลิ้นชักไว้เก็บของสำคัญ นำรูปทรงตู้เสื้อผ้าและลิ้นชักมาสร้างสรรค์เป็นรูปทรงใหม่เพื่อเปลี่ยนสถานะให้เป็นพื้นที่เก็บซ่อน เร้นลับ ปลดปล่อย เป็นโลกส่วนตัว เป็นสภาวะภายในของผู้วิจัย

1.2.2 รูปทรงมนุษย์ เป็นรูปของผู้วิจัย มีขนาดเท่าจริง เป็นตัวตนของผู้วิจัยและเป็นตัวแทนของเพศที่สามที่ได้รับผลกระทบทางจิตใจจากการถูกปฏิเสธจากสังคมรอบข้างมาตั้งแต่วัยเยาว์

1.3 วัสดุและกลวิธี (Material and Technique) จำแนกตามการประกอบสร้างรูปทรง ดังนี้ 1) รูปทรงหลัก มีที่มาจากตู้เสื้อผ้าและลิ้นชัก ทำด้วยไม้ หุ้ม ปิดทับพื้นผิวด้วยกระดาษสาสีขาวนวลและสีเหลืองอ่อน แทรกด้วยใยไผ่ ในทุกส่วนของรูปทรง 2) รูปทรงมนุษย์ สร้างจากการจัดเรียงเส้นด้ายสีขาวทั้งตัว ยาวเป็นแพออกมาจากส่วนที่เป็นลิ้นชักที่อยู่ส่วนบนสุด ลงมาสู่พื้นเบื้องล่าง ใช้ใยไผ่ชนิดต่าง ๆ ผูกแทรกที่บนแพเส้นด้ายเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงมนุษย์ มีขนาดและสัดส่วนเท่ากับตัวผู้วิจัย

1.4 การจัดวางและการนำเสนอ (Installation and presentation) รูปทรงทั้งสองส่วนอยู่บนพื้นไม้ ขอบนอกหุ้มด้วยไม้ทาสีขาว พื้นไม้ย้อมเป็นสี

น้ำตาลเข้ม ผลงานจัดวางเพื่อนำเสนอในพื้นที่มุมห้อง ซึ่งมีที่มาจากมุมห้องนอนของผู้วิจัย

1.5 ผลลัพธ์แห่งการสร้างสรรค์ (Results of creativity)

หมายถึง ผลที่ปรากฏ (Appearance) และการสื่อความหมาย (Interpretation) ผลที่ปรากฏคือ การแสดงตัวของรูปทรงหลักมีที่มาจากตู้เสื้อผ้าและลิ้นชัก สร้างจินตภาพและความรู้สึกถึงการเก็บซ่อน พื้นที่พิเศษ ภายใน และการแสดงตัวของรูปทรงมนุษย์ ที่เกิดจากการเรียงเส้นด้ายสีขาวทั้งตัวยาวเป็นแพออกมาจากส่วนที่เป็นลิ้นชักที่อยู่ส่วนบนสุดของรูปทรงหลัก ลงมาสู่พื้นเบื้องล่าง มีจังหวะการตกกระทบกับรูปทรงหลักก่อนทั้งตัวลงถึงพื้น ผสมผสานกับรูปทรงมนุษย์ที่เกิดจากการปะติดใยไหมแทรกทับบนแพเส้นด้าย สร้างจินตภาพและความรู้สึกถึงความบางเบา พร่าเลือน ไม่ปรากฏชัด เมื่อรูปทรงทั้งสองส่วนจัดวางบนพื้นไม้ที่มีขอบเขตชัดเจน ยกระดับขึ้น รวมถึงการนำเสนอในพื้นที่มุมห้อง สื่อถึงพื้นที่เฉพาะ แยกส่วนออกจากพื้นที่ของห้องแสดงงาน ผลลัพธ์โดยรวมของผลงานจึงสร้างจินตภาพและความรู้สึกถึงพื้นที่เฉพาะภายใน การเก็บซ่อนตัวตนเพื่อความปลอดภัยทั้งในทางร่างกายและจิตใจ อันเป็นสภาวะภายในของผู้สร้างสรรค์

1.6 ภาพผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 6 ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 1 ชื่อผลงาน การปิดบัง ช่อนเร้นตัวตน 1
เทคนิคสื่อผสม (ไม้ ไม้อัด โยไบไม้ ด้าย กระดาษสา) ขนาด สูง 190 เซนติเมตร
ที่มา: ธีระยุทธ แสงอาจ (2567)

2. ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 2

2.1 แนวเรื่องและแนวคิดการสร้างสรรค มีแนวคิดเช่นเดียวกับผลงานชิ้นที่ 1

2.2 รูปทรง 1) รูปทรงหลัก มีที่มาจากลื่นชักของโต๊ะและตู้เสื้อผ้าที่ผู้วิจัยมีความผูกพันมาตั้งแต่วัยเยาว์ ใช้เก็บของใช้และของสำคัญส่วนตัว

โดยนำรูปทรงของล้นชักมาจัดวางให้มีระดับความลึก ตื้น แตกต่างกัน ในพื้นที่ที่สร้างขึ้นใหม่ เป็นที่ซึ่งเต็มไปด้วยล้นชัก ทั้งผนังด้านข้าง 2 ด้าน และด้านหลัง เพื่อสร้างสภาวะแห่งความเป็นพื้นที่ที่เก็บซ่อน เร้นลับ ปลอดภัย เป็นโลกส่วนตัวที่โดดเดี่ยววังเวง 2) รูปทรงมนุษย์ เป็นรูปของผู้วิจย เป็นตัวตนของผู้วิจย

2.3 วัสดุและกลวิธี จำแนกตามการประกอบสร้างรูปทรง ดังนี้

1) รูปทรงหลัก ใช้ล้นชักของโต๊ะและตู้เสื้อผ้า จำนวนหลายชิ้น ทำด้วยไม้ ทาสีให้เป็นสีขาวทุกส่วน 2) รูปทรงมนุษย์ จำนวน 6 รูปทรง ใช้ใยโม่ผืนกแทรกทับบนเส้นด้ายสีขาวเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงมนุษย์ ทั้งตัวลงมาสู่ล้นชักเบื้องล่างในระดับความสูงที่แตกต่างกัน มีจังหวะความตื้นลึกของล้นชักที่แตกต่างกันในแต่ละส่วนของผลงาน

2.4 การจัดวางและการนำเสนอ เป็นการสร้างพื้นที่ขึ้นใหม่ มีพื้นเพดานและผนัง 3 ด้าน ด้านหน้าเปิดโล่งเพื่อการชมผลงาน มีที่มาจากห้องนอน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัว ให้ความรู้สึกที่ปลอดภัย

2.5 ผลลัพธ์แห่งการสร้างสรรค์ การสร้างพื้นที่เฉพาะเป็นส่วนสำคัญ ที่สร้างสภาวะพิเศษ ที่เต็มไปด้วยสิ่งซ่อนเร้น พื้นที่ทั้งหมดทำเป็นสีขาวสะอาด สร้างการรับรู้ถึงความว่างเปล่า และการแสดงตัวที่พรางเลือนของรูปทรงมนุษย์ที่เกิดจากการปะติดใยโม่แทรกทับบนแพเส้นด้ายสีขาวทั้งตัวยาวออกมาจากส่วนบนที่เป็นล้นชักลงมาสู่พื้นเบื้องล่าง สร้างจินตภาพและความรู้สึกถึงความบางเบา ไร้ตัวตน เมื่อรูปทรงทั้งสองส่วนนำเสนอในพื้นที่เฉพาะ เสมือนการสร้างโลกส่วนตัวแยกส่วนออกจากพื้นที่โดยรอบ ผลลัพธ์โดยรวมจึงสร้างจินตภาพและความรู้สึกถึงพื้นที่เฉพาะภายใน ที่ซับซ้อน ไร้ชีวิต อันเป็นสภาวะภายในของผู้วิจย

2.6 ภาพผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 7 ผลงานสร้างสรรค์ชั้นที่ 2 ชื่อผลงาน การปิดบัง ซ่อนเร้นตัวตน 2
เทคนิคสื่อผสม (ลื่นชัก ไยโปไม้ ด้าย) ขนาด กว้าง 200 ยาว
(ลึก) 245 สูง 245 เซนติเมตร
ที่มา: อีระยุทธ์ แสงอาจ (2567)

3. ผลงานสร้างสรรค์ชั้นที่ 3

3.1 แนวเรื่องและแนวความคิดการสร้างสรรค์ มีแนวคิดในเช่นเดียวกับผลงานชั้นที่ 1

3.2 รูปทรง 1) รูปทรงมนุษย์ เป็นรูปของผู้สร้างสรรค์ในทำนงบนเก้าอี้ มีขนาดเท่าจริง เป็นตัวตนของผู้วิจัยและเป็นตัวแทนของเพศที่สามที่ได้รับผลกระทบทางจิตใจจากการถูกปฎิเสธจากสังคมรอบข้างมาตั้งแต่วัยเยาว์

2) แก้วอี เป็นแก้วอีที่มีความผูกพันมาตั้งแต่วัยเยาว์ ใช้ในห้องส่วนตัว ทั้งการนั่ง อ่าน เขียน คิด ระลึกถึง โหยหา สิ่งปรารถนาในจิตใจที่ไม่อาจแสดงออกได้ แก้วอี จึงเป็นตัวแทนของผู้วัยที่มีภาพ ความรู้สึก และเรื่องราวมากมายสถิตอยู่

3.3 วัสดุและกลวิธี จำแนกตามการประกอบสร้างรูปทรง ดังนี้ 1) รูปทรงมนุษย์ สร้างจากการจัดเรียงเส้นด้ายสีดำทั้งตัวเป็นแพลงมาจากเบื้องบนของพื้นที่ติดตั้ง ใ้ใยไปไม้สีน้ำตาลเข้มฉีกแทรกที่บนแพเส้นด้ายเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงมนุษย์ ทั้งตัวลงมาสู่แก้วอีเพื่อสร้างมิติและรูปทรงในท่อนั่งห้อยขาบนแก้วอี แล้วทั้งตัวลงสู่พื้นเบื้องล่าง มีจังหวะการปะติด การฉีกใยไปไม้บนเส้นด้ายที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างน้ำหนักและการปรากฏชัดของรูปทรงที่แตกต่างกัน 2) แก้วอี ใช้แก้วอีจริงที่ผู้วิจัยมีความผูกพันมาตั้งแต่วัยเยาว์ เป็นแก้วอีทำจากไม้ มีสภาพความเป็นจริงตามกาลเวลา ทาห้ด้วยสีดำทั้งหมด

3.4 การจัดวางและการนำเสนอ เป็นการสร้างพื้นที่ขึ้นใหม่ มีลักษณะเป็นมุมห้อง มีพื้น เพดานและผนัง 2 ด้าน อันมีที่มาจากส่วนมุมห้องนอน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ให้ความรู้สึกที่ปลอดภัย สงบ เป็นที่แผ่เร้นกายและจิตใจในยามได้รับผลกระทบจากสังคมรอบข้าง

3.5 ผลลัพธ์แห่งการสร้างสรรค์ ผลที่ปรากฏคือ การสร้างพื้นที่เฉพาะ มีลักษณะเป็นมุมห้อง เป็นองค์ประกอบของผลงานที่ได้สร้างสภาวะและความรู้สึกถึงโลก มิติ อันเร้นลับ การจัดวางแก้วอีโดยหันด้านหน้าเข้าหามุม ประกอบกับรูปทรงมนุษย์ที่เกิดจากการปะติดใยไปไม้สีน้ำตาลเข้มแทรกที่บนแพเส้นด้ายสีดำ ทั้งตัวเป็นแพลงมาจากเพดาน มีท่าทางที่สัมพันธ์กับแก้วอี สร้างจินตภาพถึงรูปมนุษย์นั่งบนแก้วอี หันหน้าเข้ามุม หันหลังให้กับความเป็นไปของโลกภายนอก ผลลัพธ์โดยรวมของผลงาน เกิดจากการผสมกลมกลืนกันอย่างเป็นเอกภาพของมุมห้อง แก้วอี เส้นด้าย ที่เป็นสีดำสนิท สร้างการรับรู้ถึงความมืด สงัด ไร้เวลา ไร้ชีวิต รูปทรงมนุษย์ที่บางเบา พราวเลือนกลืนอยู่ในมุมมืดเหมือนโลกที่มีดมน ไร้ชีวิต อันเป็นสภาวะภายในของผู้วิจัย

3.6 ภาพผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 8 ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 3 ชื่อผลงาน การปิดบัง ซ่อนเร้นตัวตน 3
เทคนิค สื่อมผสม (เก้าอี้ ใยโพลิเมอร์ ด้าย) ขนาด กว้าง 100 ยาว
(ลึก) 100 สูง 245 เซนติเมตร
ที่มา: ชีระยุทธ แสงอาจ (2567)

4. ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 4

- 4.1 แนวเรื่องและแนวคิดการสร้างสรรค์ มีแนวคิดเช่นเดียวกับผลงานชิ้นที่ 1
- 4.2 รูปทรง 1) รูปทรงหลัก มีที่มาจากมุกกลม แขนงกิ่งตัวลง

จากเพดานห้อง ในการนี้ผู้วิจัยนำเสนอรูปทรงม้งกลมเพื่อสร้างความเป็นพื้นที่ส่วนตัว มีความบางเบา อ่อนไหว ในขณะเดียวกันก็มีความปลอดภัยจากโลกภายนอก ส่วนปลาย หรือชายม้ง มัด ถักเป็นเปีย มีที่ม้งจากการถักผมเปียของผู้หญิง อันเป็นความปรารถนาในจิตใจของผู้สร้างสรรค์มาตั้งแต่วัยเยาว์ 2) รูปทรงมนุษย์ เป็นรูปของผู้วิจัย มีขนาดเท่าจริง

4.3 วัสดุและกลวิธี 1) รูปทรงหลัก สร้างจากการจัดเรียงเส้นด้ายสีน้ำเงินเข้ม ตามเส้นรูปนอกเป็นรูปวงกลม ทั้งตัวลงมาจากเบื้องบนของพื้นที่ ส่วนปลายของรูปทรงที่ทั้งตัวลงมาสัมผัสกับพื้น มัด ถักเป็นเปีย 2) รูปทรงมนุษย์ สร้างจากการจัดเรียงเส้นด้ายสีน้ำเงิน ทั้งตัวเป็นแฉกมาจากเบื้องบน ใช้ใยใบไม้สีน้ำตาลเข้มฉีกแฉกแทรกทับสร้างเป็นรูปทรงมนุษย์ การฉีกใยใบไม้ที่มีขนาดแตกต่างกันลงบนเส้นด้ายเพื่อสร้างความหลากหลายของค่าน้ำหนัก และการปรากฏของรูปทรงที่แตกต่างกัน

4.4 การจัดวางและการนำเสนอ การแขวนชิ้นงานจากเพดานห้อง ให้รูปทรงทั้งตัวลงมากระทบกับพื้นห้อง ที่มีเคา์โครงมาจากการแขวนม้งกระโจม เป็นการสร้างพื้นที่พิเศษ เฉพาะตัว ด้วยเส้นด้ายที่บางเบา กางกันความปลอดภัยของสภาวะภายในจากโลกภายนอก

4.5 ผลลัพธ์แห่งการสร้างสรรค์ ผลที่ปรากฏคือ การผสมผสานกันระหว่างรูปทรงม้งกระโจมที่แขวนทั้งตัวลงมาจากเพดาน แล้วค่อย ๆ แปรสภาพเป็นกลุ่มก้อนของรูปทรงผมเปีย จากความบางเบา พริ้วเลือน สู่อารมณ์ที่ชัดแจ้งเร้นด้วยรูปทรงมนุษย์ร่าง ๆ อยู่ภายใน ท่ามกลางกลุ่มสีน้ำเงินเข้มที่สร้างความรู้สึกอันลึกลับ ดึงลึก เป็นการประสานกันอย่างมีเอกภาพระหว่างรูปทรงวัสดุ สี องค์ประกอบทางศิลปะ การจัดวาง และเอกภาพด้านเนื้อหาและแนวคิด จึงสามารถนำเสนอ ผลักดันผลที่ปรากฏและการสื่อความหมายที่ชัด ตรง ถึงสภาวะภายในที่โดดเด่น ไร้ชีวิต ไร้ตัวตน ในพื้นที่อันเงียบสงัดและวังเวงของผู้วิจัย

ภาพที่ 9 ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 4 ชื่อผลงาน การปิดบัง ซ่อนเร้นตัวตน 4
เทคนิค สีส้ม; ใยไหม ด้าย ขนาด กว้าง 200 ยาว
(ลึก) 245 สูง 245 เซนติเมตร
ที่มา: ธีระยุทธ แสงอาจ (2567)

สรุปผล

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความรู้สึกภายในของผู้วิจัยกับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการไม่ยอมรับบุคคลที่เป็นเพศที่สามมีอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบท ผู้วิจัยมีจิตใจเป็นเพศที่สามมาตั้งแต่วัยเยาว์ ก็ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวและสังคมรอบข้าง ต้องเผชิญกับปฏิสัมพันธ์เชิงลบอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา จึงนำมาเป็นแรงบันดาลใจ (Inspiration) ในการวิเคราะห์เป็นแนวเรื่องหรือเนื้อหา (Theme/(Content) คือ

การเก็บซ่อนและความเยียบส้งัด และสังเคราะห์เป็นแนวคิด (Concept) ของการสร้างสรรค์คือ ความโดดเด่นเดี่ยว ไร้ตัวตน ซึ่งเป็นเป้าหมายของการแสดงออกที่ต้องการสื่อสารในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม โดยใช้รูปทรง วัสดุและเทคนิควิธีการ เพื่อสื่อถึงสภาวะภายในของผู้วิจักับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง

การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสมครั้งนี้ ดำเนินการตามกระบวนการสร้างสรรค์ตามลำดับจนเสร็จสิ้นกระบวนการ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านแนวเรื่องและแนวคิดการสร้างสรรค์ (Theme and Concept) กำหนดเนื้อหา เรื่องราว ความรู้สึกภายในของผู้สร้างสรรค์กับปฏิสัมพันธ์จากสังคมรอบข้าง เป็นความโดดเด่นเดี่ยว การเก็บซ่อนสภาวะในส่วนลึกของจิตใจ ที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ ดังนั้นจึงต้องการสื่อให้เห็นถึงความโดดเด่นเดี่ยว ไร้ตัวตน การเก็บซ่อนตัวตนในพื้นที่เฉพาะอันวังเวง

2.2 ด้านรูปทรง (Form) แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) รูปทรงมนุษย์สร้างขึ้นจากการใช้ใยไหมปะติดทับบนเส้นด้ายที่เรียงตัวกันเป็นแพ มีขนาดเท่ากับตัววิจั เป็นภาพแทนผู้วิจั ปรากฏอยู่ในผลงานทุกชิ้น 2) รูปทรงของวัสดุเก็บตก เป็นสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งผูกพันส่วนตัว เพื่อสร้างสัญลักษณ์ ความหมาย และภาพแทนที่เชื่อมโยงถึงผู้วิจั 3) รูปทรงผสาน เป็นการสร้างรูปทรงด้วยเส้นด้ายให้เป็นรูปม้งกระโจมในส่วนบน แล้วรวบประสานถักเป็นเปียในช่วงกลางถึงส่วนปลายของรูปทรง ในการประกอบสร้างรูปทรงได้ใช้หลักการทางองค์ประกอบศิลป์ โดยคำนึงถึงทัศนธาตุต่าง ๆ ผสมผสานกับการใช้วัสดุ โดยพิจารณาการใช้ควบคู่กัน ด้านการใช้สี ผลงานชิ้นที่ 1 และ 2 จะใช้สีสว่าง เป็นสีขาวโดยรวม เพื่อให้รูปทรงมนุษย์มีความรู้สึกที่บางเบา พร่าเลือน ส่วนผลงานชิ้นที่ 3, 4 จะใช้สีเข้ม เพื่อสร้างความรู้สึกที่มืดมน ลึกลับ ไร้ชีวิต ในการประกอบสร้างได้คำนึงถึงความเป็นเด่น (Dominance) และรอง (Sub-dominance) เพื่อให้ผลงานแต่ละชิ้นมีเอกภาพ (Unity) แห่งรูปทรง และเมื่อนำเสนอร่วมกันทั้ง 4 ชิ้น

ต่างก็ส่งเสริม ผลักดันเนื้อหา (Content) เพื่อให้บรรลุแนวคิด (Concept) ของการสร้างสรรค์ที่ตั้งไว้

2.3 ด้านวัสดุและกลวิธี (Material and technique) เป็นความชื่นชอบส่วนตัวของผู้วิจัยในการใช้วัสดุเป็นสื่อ บนความเชื่อว่าวัสดุทุกอย่างมีเนื้อหา สารอยู่ในตัวเอง ในฐานะที่เป็นสื่อวัสดุสามารถนำสารไปสู่การรับรู้โดยตรงไปตรงมา ในผลงานชุดนี้ใช้วัสดุ 2 ประเภท คือ 1) วัสดุสำเร็จรูป ได้แก่ ด้าย กระดาษสา ไผ่ใบไม้ ใช้สร้างรูปทรงมนุษย์ มังกรลม ผมเปีย รวมถึงใช้สร้างพื้นที่นำเสนอผลงาน 2) วัสดุเก็บตก เป็นสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวที่ผูกพันมาตั้งแต่วัยเยาว์ ได้แก่ ตุ๊กตา ลิ่นซึก เก้าอี้ เป็นตัวแทนของผู้วิจัย และสื่อถึงการเก็บ ช้อน รื่น ความโดดเด่น โดยใช้กลวิธีผสม ในการประกอบสร้างด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่เนื้อหาและความมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ การพิจารณาเลือกใช้วัสดุจะคำนึงถึงภาพสัญลักษณ์ที่แฝงอยู่กับวัสดุนั้น ผสานกับความเป็นไปได้ในการจัดการกับวัสดุด้วยกลวิธีที่สัมพันธ์กัน และสามารถเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาและแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

2.4 ด้านการจัดวางและการนำเสนอ (Installation and presentation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสร้างสรรค์ที่ต้องใช้ความรู้ในการจัดการพื้นที่ สภาพแวดล้อม และรูปทรง ให้สัมพันธ์กัน เพื่อกำหนดมุมมองของผลงานไปสู่การรับรู้ของผู้ชม บนแนวคิดที่ว่าทุกองค์ประกอบของสภาพแวดล้อม ล้วนมีผลกระทบไปสู่ประสาทรับรู้ (Impact) ของผู้ชม ในผลงานชุดนี้ใช้วิธีการจัดวางและการนำเสนอที่หลากหลาย ได้แก่ การยกกระดืบพื้น การสร้างห้องเฉพาะ การหันด้านหน้ารูปทรงเข้ามุมห้อง และการแขวนงานจากเพดานห้อง ทั้งนี้เพื่อสร้างความแตกต่างในการปรากฏของผลงานแต่ละชิ้น ให้มีความเป็นเอกเทศ แต่ยังคงแสดงถึงเอกภาพโดยรวมของผลงานทั้งหมดจากรูปทรงและวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

2.5 ด้านผลลัพธ์แห่งการสร้างสรรค์ (Results of creativity) ผลงานทั้งสิ้นได้รับการสร้างอย่างเป็นระบบจากฐานคิดในการนำเสนอสัญลักษณ์

เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอไปสู่การรับรู้โดยตรงไปตรงมา ด้วยภาษาของรูปทรงทัศนธาตุ วัสดุ และการจัดวาง ทำให้การสื่อความหมายพุ่งตรงไปยังประสาทรับรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ให้รับรู้ถึงความเปราะบาง พร่าเลือนของรูปทรง ในท่ามกลางมุมมองของการใช้ชีวิตกับสังคมรอบข้าง และนั่นคือความไว้วางใจของผู้สร้างสรรค์ในโลกที่เติบโตมาและยังดำรงอยู่ทุกเมื่อขณะ

อภิปรายผล

การสร้างสรรคศิลปะสื่อผสม เรื่อง สภาวะภายใน เป็นการสร้างสรรค์ผลงานตามขั้นตอน กระบวนการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง โดยใช้รูปทรงมนุษย์เป็นภาพแทนผู้วิจัย ผสมผสานกับรูปทรงและของใช้ที่ผูกพันส่วนตัว เพื่อสื่อสภาวะในเบื้องลึกของจิตใจ การสร้างรูปทรงใช้กลวิธีที่หลากหลาย ร่วมกับการสร้างพื้นที่เฉพาะ ในกระบวนการสร้างสรรค์มีการแก้ไขปัญหาทุกด้าน ทำให้ผลการสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ที่น่าพอใจ มีพัฒนาการ และข้อค้นพบใหม่จากการสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ศึกษาเรื่องราววิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเพศที่สามในอดีต แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในระดับต่าง ๆ และเหตุการณ์ เรื่องราว สถานที่ที่สื่อถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น การปฏิบัติ และผลลัพธ์ กับความทรงจำทางสังคมในอดีต เพื่อการตีความสู่การสร้างสรรคศิลปะร่วมสมัยในรูปแบบและสื่อที่หลากหลาย ในการเชื่อมโยงปรากฏการณ์ทางสังคมจากอดีตสู่การรับรู้ในปัจจุบัน

2. ข้อค้นพบใหม่ด้านรูปทรง เป็นการค้นพบรูปทรงที่ลดทอนรายละเอียดจากความเหมือนจริงของรูปทรงมนุษย์ สร้างรูปทรงที่พร่าเลือน ไร้ตัวตน และรูปทรงที่เกิดจากการผสมกันระหว่างรูปทรงมนุษย์กับสิ่งของผูกพัน ได้แก่ ตู้ ลิ้นชัก แก้ว มุ้งกระโจม และผมเปีย ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงจินตนาการ ของแต่ละรูปทรง ไปสู่เนื้อหาตามแนวคิดในการสร้างสรรค์

3. ข้อค้นพบใหม่ด้านวัสดุและกลวิธี เป็นการค้นพบการใช้วัสดุที่จะ

สร้างเป็นรูปทรงได้ยาก คือเส้นด้าย เนื่องจากมีลักษณะเป็นเส้นเล็ก ๆ ยากแก่การมองเห็น ผู้สร้างสรรค์นำมาเรียงกันถี่ ๆ เป็นแพ เพื่อเพิ่มการปรากฏชัด แต่ก็ยังคงสร้างความพริ้วเลื่อน เบา ตามเจตจำนงของการสร้างสรรค์ได้

4. ข้อค้นพบใหม่ด้านการจัดวางและการนำเสนอ เป็นการค้นพบการสร้างพื้นที่เฉพาะเพื่อการนำเสนองานในแต่ละชิ้น รวมถึงการจัดวางรูปทรงให้มีความสัมพันธ์กับพื้นที่เพื่อสร้างความหมาย ความรู้สึกตามเจตจำนงของการสร้างสรรค์ เช่น การหันด้านหน้ารูปทรงเก้าอี้เข้าหามุมห้อง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสม เรื่องสภาวะภายใน ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวเรื่อง รูปทรง และกลวิธีการสร้างสรรค์ของตนเองอย่างถี่ถ้วน จนเป็นผลงานศิลปะสื่อผสมที่มีลักษณะเฉพาะตน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1.1 ใช้ในการศึกษาเพื่อเป็นความรู้และแนวทางสำหรับผู้ที่มีความสนใจ ในการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสม หรือแนวเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาวะภายในของเพศที่สามกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ

1.2 หน่วยงานภาครัฐ หรือสถาบันการศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่มีแนวเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของเพศที่สามในมุมมองและประเด็นการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนบริบททางสังคม และความคาดหวังไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คทาฐ ครึ่งพิบูลย์. (2564). *สังคมไทยยอมรับ LGBT แบบมีเงื่อนไข กำแพงปิดกั้นความหลากหลายทางเพศ*. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2565, จาก <https://Thematter.Co/Social/Lgbt-Inequality-with-Krukath/48901>.
- จรัสลักษณ์ รัตนพันธ์. (2563). เพศวิถีศึกษา: ผลกระทบต่อสถาบันทางสังคม. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 10(2), 24-31.
- ชลูด นิ่มเสนอ. (2553). *องค์ประกอบของศิลปะ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ชีรา ทองกระจาย. (2563). ความลักลั่นของระบบกฎหมายภายใต้ระบบคิดแบบทวิเพศ: การศึกษาประสบการณ์ของคุณครูข้ามเพศในประเทศไทย. *วารสารกฎหมายสิทธิมนุษยชน*, 1(2), 59-76.
- มณฑิยา บุญมา. (2532). *ภาพ: รូปลักษณ์จากวัสดุ. เรื่องราวจากท้องทุ่ง*. สุจิตร์ การแสดงผลงานสื่อประสม ชุด เรื่องราวจากท้องทุ่ง ของมณฑิยา บุญมา, 14 กรกฎาคม – 1 สิงหาคม 2532 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- บุษกร สุริยสาร. (2557). *อัตลักษณ์และวิถีทางเพศในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การแรงงาน ระหว่างประเทศ.
- พิสนธ์ สุวรรณภักดี. (2562). ศักยภาพของวัสดุสำเร็จรูปและวัสดุเก็บตกต่อความทรงจำระดับปัจเจกกับความทรงจำร่วมของคนในสังคม กรณีศึกษาจากผลงานของ โจเซฟ บอยส์ และมารีนา ออบราโมวิก. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(6), 2087-2088.

อัญมณี สัจจาสัย. (ม.ป.ป.). ความหลากหลายทางเพศ ตอนที่ 1 เพศสภาพ และ
LGBTQI คืออะไรสังคมไทย. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2565, จาก
[https://www.parliament.go.th/ewtadmin /ewt/elaw_parcy/
ewt_dl_link.php?nid=2649](https://www.parliament.go.th/ewtadmin /ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2649).